

Література

1. Закон України «Про соціальні послуги», № 966-IV, від 19.06.2003 р.
2. Галамян Л.И. Формирование экономической культуры будущих специалистов учетно-финансовой сферы (на материале изучения специальных дисциплин в вузе): Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Волгогр. гос. пед. ун-т. – Волгоград, 2002. – 163 с.
3. Соціальна економіка Навч. посіб. / Кол. авт. О. О. Беляев, М. І. Диба, В. І. Кириленко та ін. — К.: КНЕУ, 2005. — 196 с.

УДК 37 013.53:87.011:052

С. О. РАБІЙЧУК

Хмельницький інститут соціальних технологій університету «Україна»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Технологія підготовки майбутнього соціального працівника до роботи з організації дозвіллевої діяльності являє собою сукупність певних послідовних прийомів і методів впливу, що здійснюються, як викладачами, так і студентами у відповідній послідовності ефективними педагогічними технологіями. Останні впливають на вирішення завдань, що становлять зміст цілей державного освітнього стандарту.

Слід відзначити, що найважливішим складником технології підготовки студентів вузу до роботи з організації дозвіллевої діяльності є педагогічні умови, що детермінують даний процес.

Умови в яких здійснюється професійна підготовка майбутніх соціальних працівників можна проаналізувати з погляду системного підходу, який містить у собі особистісний, процесуальний і продуктивний аспекти. Виходячи з цього підготовка майбутніх фахівців вузу до роботи з організації дозвіллевої діяльності може відбуватися тільки як цілісний процес, що включає обов'язкові вище зазначені компоненти.

Вагоме місце в освітньому процесі займає особистісний підхід, його філософські і психолого-педагогічні аспекти досить ґрунтовно висвітлені в дослідженнях Н. Алексеевої, Е. Бондаревської, В. Загв'язинського, В. Серикова, Е. Ткаченко, И. Якиманського та ін.

На думку М. Кларина, особистісна орієнтація в системі освіти виступає як орієнтація на актуальні потреби особистості в процесі її конструктивного саморозвитку, самовизначення й самореалізації. Особливістю підходу є прагнення розробити шляхи здійснення освітніх послуг, у рамках яких освітня діяльність стає частиною цілісного світу особистості, засобом її самореалізації [1; 2].

Таким чином, особистісна орієнтація в системі освіти створює умови для: визнання пріоритету індивідуальності, самоцінності майбутнього фахівця; співвідношення технологій освіти на всіх її етапах із закономірностями професійного становлення особистості; моделювання змісту системи освіти на основі рівня розвитку сучасних соціальних, інформаційних, виробничих технологій і майбутній професійній діяльності; становлення випереджального характеру професійного утворення, що забезпечується формуванням соціально-професійної компетентності й розвитком екстрафункціональних якостей майбутнього фахівця в процесі учбово-професійної, виробничої діяльності.

Важливою умовою підготовки майбутнього соціального працівника до організації дозвіллевої діяльності є індивідуалізація навчання. Індивідуалізація процесу підготовки майбутнього соціального працівника передбачає, насамперед, розуміння індивідуальних особливостей особистості фахівця, його взаємин в колективі, характеру його діяльності тощо.

У теорії значимості, на думку А. Леонтьєва, одного усвідомлення особистістю об'єктивної значимості того або іншого предмета недостатньо. Потрібно виховувати в людині певне відношення до нього – особисту значимість. Також він розкриває логіку діалектичного взаємозв'язку зовнішньої і внутрішньої діяльності, а також суспільної будови, зовнішньої та внутрішньої діяльності, поєднання їхнього внутрішнього зв'язку з відображенням дійсності [3, с. 261].

Одним з найвагоміших для педагогічної практики положень є висновок Л. Рувинського про необхідність побудови системи навчання у вузі з обліком вікових й індивідуальних особливостей самовиховання особистості [4].

Таким чином, професійне самопізнання – це процес пізнання суб'єктом себе в діяльності з метою виявлення професійної готовності, професійної позиції, професійної підготовленості та завдань професійно-особистісного самовиховання.

Ефективність самопізнання і самовиховання майбутнього соціального працівника полягає у: виробленні педагогічної спрямованості і основних умінь будувати педагогічне взаємовідношення; формуванні й розвитку індивідуальних здібностей особистості; виробленні власної професійної лінії. Ці якості, безумовно, мають можливість впливу на початковому етапі становлення індивідуальності майбутнього соціального працівника.

Викладені положення дозволяють виокремити такі педагогічні умови ефективного функціонування технології підготовки соціального працівника до роботи з організації дозвілєвої діяльності: використання системного підходу, як цілісного процесу формування особистості майбутнього фахівця соціальної сфери; організація процесу формування педагога-професіонала за допомогою індивідуалізації навчання; забезпечення мотиваційної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності; розвиток педагогічного ідеалу, що характеризує ціннісне відношення, до всієї багатогранної педагогічної діяльності; оволодіння студентами мистецтвом самопізнання, самовиховання і професійного самовдосконалення; формування вмінь педагогічної майстерності на основі розвитку педагогічних здібностей.

Аналіз технології підготовки майбутнього організатора дозвілєвої діяльності у вузі вказує на різноманітність цього процесу. Багато, що в цьому процесі залежить від особистості викладача, його професійної компетентності, правильного відбору змісту педагогічної освіти, сформованих форм організації навчально-виховного процесу тощо. Це ті компоненти, які викладач не завжди в змозі, змінювати, але серед них є складова, яка постійно сприяє пошуку та розвитку.

Здійснивши аналіз наукових праць щодо проблеми підготовки кваліфікованих фахівців в умовах вищої освіти, можна зробити висновок, що основою для формування сучасного соціального працівника є зміна змісту вищої освіти, що передбачає розробку й реалізацію інноваційних педагогічних технологій. Дані обставини спонукають до розробки гнучкої технології навчання майбутніх соціальних працівників – організаторів дозвілєвої діяльності, яка має гарантувати якість навчання її прогнозований викладачем кінцевий результат.

Література

1. Кларін М. В. Педагогічна технологія в навчальному процесі / М. В. Кларін. – М., 1984. – С. 55, 168.
2. Кларін М. В. Особистісна орієнтація в безперервній освіті / М. В. Кларін // Педагогіка. – 1996. – № 2. – С. 16.
3. Рубінштейн С. Л. Буття й свідомість / С. Л. Рубінштейн. – М., 1977. – С. 64, 261.
4. Рувінський Л. П., Соловйова А. Е. Психологія самовиховання: Навчальна допомога зі спецкурсу для студентів пед. інститутів / Л. П. Рувінський, А. Е. Соловйова. – М.: Освіта, 1982. – С. 11.

УДК371.134+376(045)

Г. І. САВІЦЬКА
Хмельницький національний університет

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Готовність педагога до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами розглядають як інтегровану якість особистості, яка включає систему мотивів, станів, знань, умінь і навичок, певного досвіду, особистісних якостей, які забезпечують успішну педагогічну діяльність [2]. У структуру такої готовності входять функціонально пов'язані та взаємозумовлені компоненти – мотиваційний, когнітивний, операційний, оціночний та особистісний. Якщо перші три компоненти (мотиваційний, когнітивний та операційний) мають функціональний характер, то четвертий та п'ятий компоненти готовності – це особистісні характеристики, які формуються в процесі діяльності та спілкування з людьми, розвитку особистості.

Мотиваційний компонент – це сукупність мотивів, адекватних змісту діяльності соціального педагога. Означений компонент може містити основні групи мотивів: соціальні (громадська позиція), педагогічні (гуманістичні засади сучасної педагогіки), особистісного розвитку (пов'язані із самопізнанням, самоаналізом та самовдосконаленням), зовнішньої привабливості (престижність через втілення демократично-гуманістичних ідей, впровадження інновацій). Зазначимо, що діяльність соціального педагога полімотивована, в її основі лежить кілька мотивів, які можуть належати до різних смислових груп.

Когнітивний компонент – це система знань, необхідних соціальному педагогові для успішної роботи з дітьми з особливими потребами. Ці знання включають основи спеціальної педагогіки та психології, психологічні особливості дітей з освітніми потребами, форми та методи роботи з ними, володіння інноваційними технологіями тощо.

Операційний компонент – це комплекс умінь та навичок, які забезпечують успішність здійснення інклюзивного навчання та виховання дітей з особливими потребами. Це, зокрема, вміння організувати навчальну діяльність як індивідуальну, так і групову; складати індивідуальний навчальний